

Vulkaner i Centralasien. De seneste russiske Undersøgelser have imidlertid givet Anledning til stærk Tvivl om disse Vulkaners Tilværelse*). Man fortæller nemlig, at Rygterne om vulkanske Fremtoninger i disse stærkt kontinentale Landstrækninger tit fremkomme paa Grund af brændende Stenkulslejer.

*) Das Ausland. Nr. 46. 1862.

Den her fremsatte Opfattelse udelukker ikke Teorien om Vulkanernes Beliggenhed paa retlinjede eller buede Revner. Denne Hypotese bliver tværtimod herved understøttet og vinder større Sandsynlighed; thi den forklarer ligefrem Grunden til selve Fremkomsten af Revnerne, som netop ere en Følge af Jordlagenes gjen-
sidige Tryk og Forskydning.

Verdenspostforeningen, af Postexpedient Chr. Hansen.

Et af de Foretagender i vor Tid, der har frembragt de største Resultater og været overordentlig heldbringende for alle Folkelag, er den Forening af Stater, der nu næsten omfatter alle civiliserede Lande paa Jorden, og som har givet sig selv det stolte Navn, der staaer at læse paa vore Brevkaart: „Verdens Postforeningen (Union Postale Universelle).“

Allerede i en Del Aar have vi følt de Goder, som denne Forening har bragt med sig; men dens Stiftelse er dog af nyere Dato, thi den skriver sig fra Berner Traktaten af 9de Oktbr. 1871. De fleste Mennesker, der tidligere have haft nogen Korrespondance paa Udlandet, ville uden Tvivl kunne mindes, at der for ethvert Land gjaldt særegne Taxter, og at Brevene selv til ikke fjærntliggende Lande kostede henved en halv Krone og derover. Man føler allermost Forskjellen mellem Fortid og Nutid ved at høre, at et Brev til Avstralien endnu koster 92 Øre, fordi denne Verdensdel ikke er bleven et Led af Foreningen, og dog var en saadan Porto tidligere ganske almindelig for Lande uden for Evropa. Berner Traktaten fuldbyrdede, om jeg saa maa kalde det *Rowland Hills* Idé om ensartet Porto; thi medens hans Forslag kun var bleven gennemført i hvert Land for sig, tog Verdenspostforeningen nu alle Grænsepælene bort, og herefter skulde Portoene være ens, enten saa Brevet var bestemt til Elben, Nilen eller Mississippi. Man enedes om Frankens til Møntenhed og bestemte Portoene til 25 Centimer for Brevet, 10 Centimer for Brevkaartet, og 5 Centimer for et Blad til 10 Kvints Vægt. Det tillodes derhos de Lande, til hvilke Befordringen fandt Sted ad lange Søveje, at beregne sig en omtrent halv Gang højere Porto.

Berner Traktaten havde kun Brevet i dets forskellige Former til Gjenstand og var kun undertegnet af

22 Lande eller Postterritorier, der havde et Omraade af 700,000 □ Mil, og et Indbyggerantal af 350 Millioner; men allerede 4 Aar efter, da den ny Konvention blev afsluttet i Paris, mødte der Repræsentanter for 32 Lande, der omfattede et Areal af 1,300,000 □ Mil med omtrent 750 Millioner Indbyggere. Og siden den Tid have flere af Staterne i Syd- og Mellemamerika tiltraadt Foreningen, saa at der af civiliserede Lande endnu kun staaer Kaplandet og det meste af Avstralien tilbage, for at man kan sige, at Foreningen omslutter den hele Jord.

Ved Pariser Konventionen af 1878 bleve ikke alene de tidligere Bestemmelser i Berner Traktaten nærmere præciserede, og Foreningens Omraade forstørret, men man vedtog ogsaa at udvide sin Virksomhed til andre Ting end netop Breve og Brevkaart; omtrent Halvparten af de repræsenterede Lande vedtog nu ogsaa en Konvention om at udvexle Postanvisninger til et Beløb af 500 Frank imod en moderat ensartet Porto.

Denne Maade at forsende Penge paa mellem forskellige Stater var vel for den Tid ikke ukjendt saa som imellem de nordiske Lande og Tyskland, imellem Danmark og Storbritannien, Frankrig og Nederlandene; men ved Konventionen udvidedes denne Besørgelsesmaade til alle europæiske Lande, med Undtagelse af Rusland, Spanien, Storbritannien og Ireland, Serbien og Grækenland. Maaden, hvorpaa dette foregaar, er, som bekjendt, simpelt hen den, at Afsenderen udfylder et trykt aabent Kaart med sit eget Navn og Modtagerens samt Beløbet, der skal forsendes. Dette skal angives i det Lands Mønt, hvor Anvisningen skal honoreres, medens Beløbet ved Indleveringen indbetales i vedkommende Lands Penge. Men foruden denne Konvention vedtog omtrent de samme Lande samt Rusland og Serbien tillige en Konvention om Udveksling

af Pengebreve til et Beløb af 5—10,000 Frank. Denne Forsendelsesmaade har vel ogsaa fra gammel Tid været godt kendt her i Norden; men den var forhen ukjendt i de fleste evropæiske Lande, og det maa derfor regnes som et stort Fremskridt for Omsætningen i det hele, at der nu kan sendes større Pengesummer i lukkede Breve overalt i Evropa (England og Grækenland undtaget) for den samme Betaling som et rekommanderet Brev med Tillæg af 10 Centimer for hver 200 Frank i Assurance. Men i den allersidste Tid har Verdenspostforeningen paa ny udvidet sin Virksomhed til Pakkebesørgelse, i det en stor Del af de evropæiske Staters Postvæsener have forenet sig om at besørg Pakker paa 3 Kilograms Vægt, saakaldte „colli postaux“ for en ensartet Taxt af omtrent $\frac{1}{2}$ Frank for hvert Postterritorium, som Pakken berører. En Pakke paa 6 Pd. til Frankrig koster saaledes 108 Øre, til Italien 162 Øre, og som Følge af særegne Aftaler med Tyskland og flere omliggende Lande, kan der sendes 10 Pds. Pakker til hele Tyskland for 72 Øre; til Østrig-Ungarn, Schweiz, Belgien og Luxemburg for 108 Øre. Naar man véd, hvor bekostelig og omstændelig en Sag det tidligere har været at sende Varer til fjærnere Steder og Lande, selv Pakker af mindre Vægt, vil man forstaa,

hvilken Betydning det kan ventes, at denne ny Gren af Foreningens Virksomhed vil faa, saa meget mere som Varetransport for mange af de kontraherede Landes Postvæsen tilforn har været en ukjendt Sag. Allerede nu spores ved Posthusene en Tilgang af disse colli postaux, især fra Fabrikanter og handlende, der have lettere Varer som Handsker, Manufakturvarer og lign. at bortsende, og som strax have grebet denne nemme Maade til at sætte sig i Forbindelse med deres Kunder i Udlandet. At skildre den Virksomhed, der foregaar inden for Foreningens Omraade vilde være en temmelig let Sag, da der fra Foreningens Centralbureau i Bern aarlig leveres et udtømmende statistisk Materiale; men da dette vilde medføre Talstørrelser af et umaadeligt Omfang, tør jeg ikke her gaa nærmere ind derpaa. Det turde imidlertid være en Sag af betydelig kulturhistorisk Interesse at se, hvor mange Breve ethvert Individ i de forskjellige Lande modtager, ligesom ogsaa nogle Oplysninger om Avislæsningen i forskjellige Lande turde have et større Krav paa Interesse. Jeg kan derfor ikke afholde mig fra at oplyse dette; til Grundlag for en saadan Fremstilling er her brugt det i Bern for Aaret 1880 udgivne „Statistique générale du Service Postal.“

Landene.	Landenes Størrelse i Kvadrat Kilom.	Folkemængde.	Antal af Posthuse af alle Slags.	Indbyggerantal til hvert Posthus.	Antal Breve og Brevkaart fra og til Incl. og Udl. pr. Individ.	Omtrentligt Numerantal af befordrede inden- og udenl. Aviser pr. Individ.
Storbritannien	316,829	34,505,043	14,549	2,372	37 ₆	
Foren. Stater i N. Amerika	10,360,178	50,152,866	42,989	1,167	22 ₈	15
Schweiz	41,418	2,831,787	2,852	993	22 ₄	17
Nederlandene	32,839	4,060,578	1,316	3,085	17 ₁	8 $\frac{1}{2}$
Belgien	29,455	5,536,654	792	6,991	16 ₂	12 $\frac{1}{2}$
Tyskland	539,357	45,198,401	9,460	4,778	15 ₆	10
Frankrig	528,401	36,905,788	5,942	6,211	14 ₀	8 $\frac{1}{4}$
Danmark	39,635	1,980,675	560	3,537	12 ₆	13
Luxemburg	2,587	209,570	66	3,175	11 ₇	4
Østrig	309,234	22,180,705	4,025	5,498	11 ₁	3 $\frac{1}{2}$
Sverige	442,318	4,578,901	1,785	2,565	6 ₀	5
Italien	296,322	28,437,091	3,328	8,444	6 ₆	3
Norge	318,195	1,920,000	924	2,078	5 ₇	5 $\frac{1}{2}$
Ungarn	335,077	16,700,000	2,301	7,258	4 ₇	2 $\frac{1}{4}$
Spanien	507,036	16,731,570	2,642	6,333	4 ₁	
Portugal	92,828	4,745,124	755	6,285	3 ₃	1 $\frac{1}{2}$
Rumænien	160,150	5,040,000	195	25,846	1 ₂	1
Rusland	22,038,861	95,000,000	4,458	21,310	1 ₁	1
Grækenland	50,211	1,679,755	143	11,747	1 ₇	1
Japan	382,450	35,925,313	4,665	7,701	1 ₆	$\frac{1}{2}$
Ægypten	560,000	5,260,000	177	29,717	0 ₇₀	
Engelsk Ostindien	2,351,740	191,047,379	4,409	43,331	0 ₆₇	
Hollandsk Ostindien	1,577,842	23,499,871	158	148,733	0 ₁₈	
Persien	1,651,000	7,000,000	60	116,667	0 ₁₁	

Af denne Oversigt vil det formentlig strax fremgaa, at Brevskrivning og Avislæsning alle Vegne staar i et nært Forhold til hinanden. Det maa dog her bemærkes, at Opgjørelserne for Avisernes Vedkommende er forskjel-

lig i flere Lande, alt eftersom Avisbesørgelsen dér foregaaer; kun faa Landes Postvæsener befattede sig med Modtagelsen af Avis-Abonnement paa den Maade, som dette finder Sted her hos os. Det vil end videre af Statistikken

fremgaa, at Danmark indtager en meget hæderlig Plads i Rækken baade hvad Brevskrivning og Avislæsning angaar. At Foreningen har medført store Fordele for Danmark ligesom for alle andre Stater er hævet over al Tvivl; men det er dog ikke uden Ofre i flere Retninger, at vor Indtrædelse er sket, og dog taale disse Ofre ikke Sammenligning med de Bidrag, som andre Stater f. Ex. Belgien have maattet bringe Sagen ved den Nedgang i Indtægten af Transit-Korrespondancen, som blev en Følge af Konventionen.

Det Offer, Danmark maatte bringe for Gjennemførelsen af den ensartede internationale Porto, der var det Hovedformaal, som tilstræbtes ved Kongresserne, bestod især i Opgivelsen af den særlige lavere Porto til Hertugdømmerne, Hamburg og Lübeck samt Tyskland, der vel som en særlig Begunstigelse blev for en Del midlertidig bestaaende efter Berner Traktatens Ikrafttræden; men som 1878 maatte opgives, for at Ensartethed i Portoen til hele det tyske Rige kunde blive gennemført.

Uagtet Tilvæksten af Breve ikke for Udlandets Vedkommende har været saa stort som for indenlandske Breve, der ere forøgede med 6 Millioner eller 32 pCt., viser Statistikken over udenlandske Breve dog en Fremgang af 1½ Million i Tiden fra 1876 til 1880, eller omtr. 25 pCt. Men at den udenlandske Korrespondance har stor Betydning for det danske Postvæsen viser sig aller mest deraf, at Fjerdedelen af alle vore Breve ere udenlandske. Da det næppe vil være uden Interesse for Læserne at se hvilket Forhold de Lande, med hvilke Danmark udvexler Breve indtager til dette, skal jeg tillade mig at anføre nogle Uddrag af de officielle Tabeller:

Finansaaret 1876—77	og 1880—81.
Sverige 1,363,635 Stk.	1,688,464 Stk.
Norge 484,848 —	554,567 —
Tyskland*) 1,292,655 —	3,567,720 —
Hertugd., Hamb., Lüb. 1,554,280 —	
Frankrig 184,509 —	347,880 —
Nederlandene 34,281 —	22,919 —
Storbritannien og Ire-	
land 782,340 —	1,051,102 —
Rusland 88,306 —	90,520 —
Fore. Stater i N. Amerika 250,770 —	376,857 —
Island 9,428 —	17,777 —
Dansk Vestindien . . . 19,670 —	9,491 —

Men foruden at Brevportoen ved Berner Traktaten blev ensartet og billig, blev Besørgelsen paa en Maade ogsaa hurtigere, især til de oversøiske Lande. De forskellige Ruter havde nemlig tidligere hver sin forskjellige Taxt, hvorfor Afsenderne ofte benyttede den billigste Vej, sely

*) Disse Tal omfatte ogsaa Breve ud over Tyskland til Lande, med hvilke der ikke haves direkte Udveksling.

om den var langsommere; men efter Foreningens Stiftelse benyttedes alle Veje, som man vil. Det er saaledes ingenlunde nødvendigt, at den korresponderende til sine nordamerikanske Breve udelukkende bruger den danske Postsæk til Chicago eller New York, uagtet denne Forsendelsesmaade maa anses for den mest betryggende; men Afsenderen kan desuden vælge andre Veje, der mulig ville afgive hurtigere Befordring. I kort Omrids tillader jeg mig at antyde de Hovedveje, ad hvilke Brevene fra Evropa hovedsagelig sendes.

Til *Nordamerika* sendes der Post:

fra England	4 Gange	ugentlig
- Hamburg og Bremen 2	-	—
- Frankrig	1	- —

Til *dansk Vestindien*:

fra Southampton . . .	2	- —
- Liverpool	3	- —
- St. Nazaire	2	- —
- Bordeaux	1	- —
- Havre	2	- —
- Hamburg	2	- —

Til *Brasilien*:

fra Antwerpen	4	- —
- Bordeaux	4	- —
- Hambg. og Brm. 3	-	—
- Southampton	2	- —

Til *Forindien og asiatiske Tyrki*

via Sues fra Brindisi 1 Gang ugentlig.

Til *Lilleasien og Syrien*

via Sues fra Brindisi 1 Gang —

Til *Avstralien*

via Sues fra Brindisi 2 Gange —

Danmark har som Øland en heldig Beliggenhed for Skibsfarten til de omliggende Lande. Dog ledes den største Del af Korrespondancen til Norge og Sverige hovedsagelig over Malmø med Skib om Formiddagen. Men foruden denne Rute benyttes ogsaa den gamle Vej, nemlig Helsingør-Helsingborg samt de nyere Ruter, nemlig Frederikshavn-Göteborg og Frederikshavn-Kristianssand. Syd paa have vi hyppig Forbindelse med Rostock over Nykjøbing og 2 Gange daglig Dampskibsforbindelse fra Korsør til Kiel, foruden at der 3 Gange daglig gaar Jærnbantog over Fyen syd efter. Men uagtet vi have en meget regelret og livlig Dampskibstrafik til alle Sider især med England, Belgien, Holland, Frankrig og Rusland, ja endog hyppig Forbindelse direkte med New York, bruges disse Forbindelser dog ikke til Befordringen af Post, da Jærnbanerne paa Kontinentet frembyde større Fordele i Retning af Hurtighed og Præcision. Efter at Postforeningen imidlertid har gjort Pakkebesørgelse til Gjenstand

for sin Virksomhed, vil det Tidspunkt maaske ikke længer være saa fjærnt, da der kunde være Tale om direkte Afskibning af Pakkepostsager til Lande, med hvilke der vedligeholdes en regelret Trafik, eftersom Hurtigheden for Pakkernes Vedkommende ikke er det afgjørende Moment.

Endnu turde det maaske til Slutning have sin Interesse for Kuriositetens Skyld at se, hvorledes den udenlandske Post blev besørget paa *Frederik den tredjes* Tid. Denne Konge bekjendtgjorde nemlig i sin Forordn. af 30/11 1653 § 14 følgende:

„Paa det oc en huer kan vide, paa huilken Dag hand sine Breffve, som skal gaae uden Lands skal bestille, haffver mand at mercke dette efterfølgende:

Til Venedig oc alle Stæder udi Italien, saavelson til Parisz oc alle Stæder udi Franckrige, skal Breffvene bortskickes om Onsdagen med Posten fra Kiøbenhaffn til til Hamborrig.

Posten til Spanien haffver ingen visse Tid, men reyser aff fra Antwerpen 8 Dage efter at Posten did er ankommen fra Spanien.

Til Portugal kand Breffvene bequemmeligst først gaa paa Amsterdam, oc derfra siden videre til Vands forsendes.

Breffwe som skal bestilles til Wien, Prag, Regensburg, Augsburg, Nürnberg, Straszburg, Frankfurt, Cöln, Leipzig oc andre Stæder udi Tydskland, saavelson til Londen i Engeland skal om Onsdagen med Posten fra Kiøbenhaffn fortskickes.

Breffve til Dantzic oc Rostock, Item til alle Kiøbstæder udi Polen, Pryssen oc Liffland, kand med Posten fra Kiøbenhaffn skickes tuende Gange om Wgen, Nemlig om Onsdagen oc Søndagen.

Breffve til Amsterdam oc alle Stæder i Holland, Braband, Flandern oc andre Nederlandske Provintzer, bliffver huer Wge to gange, oc i saa maade med huer Post fra Kiøbenhaffn til Hamborg fortskicket, huilke Poster oc tager Breffwe til Lübeck oc Bremen med sig.“

„Hvilken Forskjel mellem før og nu!“ maa man udbrøde.

Mindre Meddelelser.

Vulkansk Udbrud paa Island. Paa Nordlandet har man af og til i Vinter følt nogle svage Jordrystelser, saaledes et Stød her paa Møðruvellir den 21de Decbr. 1882, og den 15de Jan. kunde man fra Jøkeldalen høre den Rullen i Jorden, der plejer at gaa forud for et Udbrud, hvorefter ogsaa Ild-søjler som et Lynglimt skød op paa Himlen. Siden den Tid har man stadig fra Jøkeldalen (og ogsaa fra Myvatns Omegn) set en Røgsøjle hæve sig op fra Vatnajökull. Min Korrespondent fra Jøkeldalen steg den 22de Marts op paa et højt Bjærg tæt ved denne Dal og kunde derfra iagttage, at Askesøjlen hævede sig fra Vatnajökull temmelig langt SO. for *Kverkfjall*. Udbruddet stammer fra 4—5 Kratere, hvis Askesøjler forene sig til en eneste. I denne ukjendte Jøkelverden oppe i Vatnajökull har der været Udbrud 1717, 1873 o. s. v. og man har i godt Vejr fra Fjældene ved Jøkeldalen i en lang Aarrække altid kunnet iagttage nogle smaa Dampsøjler, som hæve sig op fra Jøkelen i denne Egn.

Th. Thoroddsen.

Størrelsen af Islands Jøkler. Efter Udmaalinger, som jeg har gjort, have de islandske Jøkler følgende Størrelse:

<i>Vatnajökull</i>	150	□	Mil
<i>Langjökull</i>	26	—	—
<i>Hofsjökull</i>	25	—	—
<i>Myrdalsjökull</i>	18	—	—
<i>Drangajökull</i>	15	—	—
<i>Glámajökull</i>	8	—	—
<i>Torfejökull</i>	2	—	—
<i>Eyriksjökull</i>	2	—	—

Til Sammenligning hidsettes:

<i>Justedalsbrø</i> i Norge	14 $\frac{1}{2}$	—	—
<i>Følgefann</i> i Norge	5	—	—

Man ser altsaa heraf, hvor langt de islandske Jøklers Størrelse overgaar de europæiske; thi de norske ere atter langt større end Alpernes og Pyrenæernes.

Amund Helland.

Bæveren i Norge. Den fortjente norske Zoolog *Rob. Collett* har nylig givet en hel Del Oplysninger om dette Dyrs

Forekomst i Norge. Man véel jo nok, at ogsaa vi have haft Bævere, i det man ikke alene hist og her finder Bæverknokler og selv Bæverboer i vore Moser, men ogsaa har et Herred (Bjæverskovs Herred i Sjælland), hvis Navn hidrører fra dette Dyr. I tidligere Dage har Bæveren været meget udbredt i Norge og fandtes i de fleste skovrige Dalfører fra de sydligste Egne helt op i Finmarken; norske Forfattere fra tidligere Tid omtale ogsaa jævnlig dette mærkelige Dyr. For Tiden lever Bæveren kolonivis paa to Steder i Landets sydlige Del, nemlig i Nidelvens (Nisserelvns) og i Kragerøelvns Vanddrag. Desuden findes den enkeltvis i et Par af Dalførerne i Kristiansands Stift, og endelig viste der sig 1876 en lille Koloni ved Porsgrund; men den forsvandt atter 1880. Den omtalte Forf. gennemgaar i det enkelte Forekomsten af Bævere i Norge, og han giver en hel Del Oplysninger om deres Boliger, Dæmninger o. s. v. Han mener ogsaa, at Tallene paa dem i det hele er over 100, og han antager, at deres Udryddelse eller rettere Aftagen er standset for Tiden. Det vilde være interessant, om en eller anden af vore Godsejere vilde gjenindføre dette mærkelige Dyr hos os; der er jo ingen Tvivl om, at man maa kunne finde passende Steder dertil ligesom i forudnede Dage.

A. Feddersen.

Bomuldshøsten i Verden anslaaes nu **) til 8 $\frac{1}{2}$ Mill. Baller, altsaa næsten 4 Milliarder Pund, og deraf frembringe de forenede Stater i Nordamerika 78, Ostindien 15, Ægypten 5 og Brasilien 2 pCt.

Valdemar Schmidt.

Nyt Skrift af Nordenskiöld. Den store rejsende har for kort siden udgivet 1ste Hefte af „Studier og forskningar, för-anledda af mine resor i höga Norden.“ Heri afhandler han Brødrene Zenos Rejser, og han mener, at disse Brødre have boet paa Færøerne; hans Skrift er tillige ledsaget af adskillige, højst interessante ældre Kaart. I en mindre Afhandling skildrer Prof. *Wittrock* Sneens og Isens Flora i de arktiske Egne.

*) Nyt Magazin for Naturvidenskaberne. 18de Bd. 1ste Hefte. 1883.
**) L'exploration. 1883. Nr. 325.